

FODOR JÓZSEF - A KRÓNIKÁS FESTŐ

Fodor József festőművész
(fotó: Enyedi Zoltán)

A hódmezővásárhelyi festőiskola értékelésekor örökösen visszatérő gondolat az, hogy sem egyes életművek, sem a vásárhelyi műhely egészének a feldolgozása nem történt meg. Kristó Nagy István 1988-as *Vásárhelyi festők* című dokumentum kötete volt az eddigi egyetlen kiadvány, amely – ha nem is a konklúzió megvonására, de – valamiféle összkép felvázolására kísérletet tett. 1988 óta azonban sok víz lefolyt a Tiszán, s ha az összkép megrajzolására továbbra sem történt kísérlet, de az egyes részjelenségek vagy az egyes életművek monografikus igényű feldolgozására azért sor került. Önálló kötetből ismerhető meg Németh József, Kajári Gyula, Csikós András, Fejér Csaba, Fekete János, Fülöp Erzsébet vagy Hézsó Ferenc munkássága, s 2009 karácsonya óta impozáns albumot vehetnek kézbe azok, akik Fodor József festőművész életművére kíváncsiak. Albumot írtam, mert a tekintélyes súlyú könyv a maga százötven egész oldalas képtáblájával valóban albumnak is tekinthető, bár a monográfia jelző sem lenne idegen tőle. Dr. Lázár János polgármester ajánlása és Yvan Tételbom *Az út végén* című verse után Feledy Balázs huszonegy olda-

las tanulmánya tárja fel a Fodor-i életmű mozgatórugóit, s analizálja az életút fontosabb állomásait. A meghatározó, és a vásárhelyi műhely szempontjából is lényeges állomások ismertetésének külön hangsúlyt ad az, hogy dokumentum értékű fotográfiákkal és Fodor József alkotói munkásságának korai éveiből vett rajzokkal és festményekkel illusztráltatott ez a fejezet. A kötet következő nagyobb egysége *A kortársak emlékezései* címre hallgat, amelyben a gyermekkori jóbarát Gyulai József fizikusprofesszor, az örök mentor Dömötör János múzeumigazgató, Makovecz Imre építész, Korody Paku István zongoraművész, az egykori tanítvány majd kolléga Szabó Tamás szobrászművész, Maklár László karmester és Osváth László újságíró vall hosszabb-rövidebb írásban Fodor Józsefről vagy a hozzá fűződő viszonyról. Belsőleges, sokszor rendkívül személyes hangvételű írások ezek, amelyek eleddig ismeretlen oldaláról mutatják be számunkra a művészt. Külön erénye a kötetnek, hogy a Feledy Balázs jegyezte tanulmány angolul, franciául és németül is olvasható a kötetben, míg a baráti emlékezések angolul jelentek meg a könyv második felében. A százharminc oldalon kezdődik az életmű vizuális bemutatása, amely rendhagyó módon nem időrendben tárja elénk a műveket, hanem tematikai egységekbe csoportosítva (Feltételezhető, hogy ebben az 1960-as és 1970-es években készült munkák nehézkes hozzáférése is közrejátszott). A kötetben a tanulmány szövegek közti ábrájaként kilenc korai munka jelenik meg, míg az albumrészben egy ötvenes években készült csendélet, öt hatvanas években készült mű, és mindösszesen egyetlen hetvenes években készült – datált – munka kerül közlésre). A reprodukcióban megjelenő munkák oroszlánrésze a nyolcvanas és kilencvenes évekből válogatódott, s kisebb hányada a 2000 után készült alkotás.

Az életmű egységekre bontása a következő fejezetekben valósult meg: *Tájak; Tájak, emberek, állatok; Aktok; Állatok; Csendéletek, szobabelső; Életképek, zsánerek* és a *Portrék*. Ahogyan a választott címek is mutatnak ismétlődést, úgy a festmények válogatási rendjében is mutatkozik némi átfedés és redundancia, de ez csupán az életmű gazdagságát és az egyes toposzok permutációját jelzi az olvasó számára.

A kötet legvégén a művészről szóló publikációk jegyzéke és a kötetben szereplő művek műtárgyjegyzéke található. Azaz mégsem, mert a kötetet az egykori tanítvány, Erdélyi Tibor festőművész *Hiányod átjár* című munkájának egész oldalas reprodukciója zárja, amely legalább olyan bensőséges értékű vallomás, mint a kortársak szöveges megemlékezései.

Nagy Imre

Feledy Balázs

Fodor József a krónikás festő – Portré Fodor József festőművészről. Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata. 2009. 272 p.